

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCIProjekt współfinansowany przez
Unię Europejską w ramach
Europejskiego Funduszu
Społecznego**UNIA EUROPEJSKA**
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Techniki eksploracji danych wielowymiarowych		11.0.0215	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Katedra Chemii i Radiochemii Środowiska			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki	Bioinformatyka	forma	stacjonarne
		moduł	Podstawowa
		specjalnościowy	Podstawowa
		specjalizacja	Podstawowa
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
prof. dr hab. Tomasz Puzyn; dr Agnieszka Gajewicz-Skrętna; dr inż. Karolina Jagiełło; mgr Alicja Mikołajczyk			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		4	
Wykład, Ćw. laboratoryjne			
Sposób realizacji zajęć			
zajęcia w sali dydaktycznej			
Liczba godzin			
Wykład: 15 godz., Ćw. laboratoryjne: 45 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2021/2022 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
<ul style="list-style-type: none"> - Metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny) - ćwiczenia laboratoryjne: laboratorium komputerowe, metoda projektów, praca własna (przygotowanie się do kolokwium, przygotowanie sprawozdań z realizowanego projektu) - wykład: wykład konwersatoryjny, praca własna (przygotowanie się do egzaminu) 		Sposób zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - Zaliczenie na ocenę - Egzamin 	
		Formy zaliczenia	
		<ul style="list-style-type: none"> - egzamin ustny - egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi - egzamin pisemny testowy - ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru 	
		Podstawowe kryteria oceny	

- Wykład:
- Egzamin pisemny składający się z kilkunastu pytań testowych oraz kilku pytań otwartych (zadań) obejmujących zagadnienia wymienione w treściach programowych wykładu i ćwiczeń laboratoryjnych.
 - Warunkiem uzyskania pozytywnej oceny z zaliczenia pisemnego jest zdobycie minimum 51% punktów możliwych do uzyskania. Skala ocen jest zgodna z obowiązującym na Uniwersytecie Gdańskim regulaminem studiów.
 - Studenci, którzy uzyskali w pierwszym terminie zaliczenia pisemnego wynik 51% i więcej, a chcą podwyższyć ocenę, mogą zgłosić się na egzamin ustny. Ocena końcowa jest w tym przypadku średnią arytmetyczną z ocen uzyskanych na zaliczeniu pisemnym i ustnym.
 - Zaliczenie ustne jest obowiązkowe dla studentów, którzy uzyskali z egzaminu pisemnego wynik pomiędzy 41% a 50%. W tym przypadku student otrzymuje szansę uzupełnienia punktów brakujących do uzyskania oceny dostatecznej (omawia sposób poprawnego rozwiązania zadań z zaliczenia pisemnego). W tym przypadku nie ma możliwości poprawienia oceny z pierwszego terminu zaliczenia na wyższą.
 - Negatywna ocena z egzaminu (pisemnego i ustnego) musi być poprawiona podczas egzaminu poprawkowego odbywającego się w oparciu o te same zasady co egzamin w pierwszym terminie.
 - Ocena może być podwyższona o połowę studentom szczególnie aktywnie uczestniczącym w dyskusji naukowej podczas zajęć.
- Ćwiczenia laboratoryjne:
- Samodzielne wykonanie wszystkich zadanych ćwiczeń w pracowni komputerowej. Nieobecność można odrobić podczas zajęć z inną grupą ćwiczeniową lub w trakcie konsultacji u prowadzącego.
 - Potwierdzenie umiejętności prezentacji uzyskanych wyników oraz ich naukowej dyskusji poprzez uzyskanie pozytywnej oceny ze sprawozdań obejmujących wykonane ćwiczenia.
 - Zaliczenie wszystkich kolokwium wejściowych obejmujących podstawowe zagadnienia teoretyczne niezbędne do poprawnego wykonania ćwiczenia. Niezaliczone kolokwia należy poprawić w dodatkowym terminie wyznaczonym przez prowadzącego na zakończenie semestru (poza zajęciami).
 - Ocena końcowa z ćwiczeń jest średnią ważoną ze średnich arytmetycznych ocen otrzymanych z (i) kolokwium pisemnych (waga 40%), oraz (ii) sprawozdań obejmujących wykonane ćwiczenia (waga 60%).
 - Ocena może być podwyższona o połowę studentom szczególnie aktywnie uczestniczącym w dyskusji naukowej podczas zajęć.
 - Niezaliczenie ćwiczeń laboratoryjnych skutkuje niedopuszczeniem do zaliczenia wykładu do chwili uzyskania zaliczenia.

Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się

zakładany efekt kształcenia	konwersatorium	kolokwium	sprawozdanie	egzamin pisemny	egzamin ustny
	Wiedza				
KW_03	x		x	x	x
	Umiejętności				
KU_03		x	x	x	x
	Kompetencje				

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

- Metody matematyczne dla bioinformatyki
- Informatyka - wstęp
- Metody numeryczne dla bioinformatyków
- Python z podstawami algorytmiki
- Analiza statystyczna i rachunek prawdopodobieństwa dla bioinformatyków

B. Wymagania wstępne rachunek macierzowy, zagadnienie własne, znajomość środowiska Linux, podstawy programowania w języku Python	
Cele kształcenia	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaprezentowanie studentom zakresu możliwości zastosowania technik eksploracji danych wielowymiarowych w bioinformatyce, w szczególności w analizie danych genomicznych, transkryptomomicznych, proteomicznych i metabolomicznych oraz chemomicznych. 2. Zdobycie przez studentów umiejętności posługiwania się najważniejszymi technik eksploracji danych wielowymiarowych (poprawny dobór metody, wykonywanie analiz i interpretacja uzyskanych wyników). 3. Zapoznanie się przez studentów z możliwościami bibliotek Python w zakresie technik eksploracji danych wielowymiarowych. 	
Treści programowe	
<p>Specyfika dużych zbiorów danych (ang. „big data”); Archiwizacja danych wielowymiarowych; Repozytoria danych; Import/Eksport danych; Metody wstępnej kontroli i preprocessingu danych; Wizualizacja danych wielowymiarowych; Podobieństwo obiektów w wielowymiarowej przestrzeni cech; Metody wyrażania podobieństwa pomiędzy obiektami oraz pomiędzy obiektami i skupieniami obiektów (odległość euklidesowa, Czebyszewa, miejska, dopełniająca, metoda pojedynczego i pełnego wiązania, metoda Warda); Problem redukcji wymiarowości zbioru danych; Redundancja informacji; Obiekty odbiegające w przestrzeni wielowymiarowej; Algorytmy uczenia maszynowego bez nadzoru: jedno- i dwukierunkowa hierarchiczna analiza skupień (HCA), analiza głównych składowych (PCA), grupowanie metodą k-średnich, samoorganizujące się mapy Kohonena. Idea uczenia głębokiego (deep learning); Metody wyboru zmiennych i obiektów reprezentatywnych.</p> <p>Na zajęciach szczególny nacisk położony zostanie na praktyczne zastosowanie technik eksploracji danych wielowymiarowych w analizie danych genomicznych, transkryptomomicznych, metabolomicznych oraz chemomicznych (porównanie cech strukturalnych i właściwości związków chemicznych w dużych zbiorach). Modelowanie ścieżek transkryptomomicznych i metabolicznych. Identyfikacja markerów chorobowych na poziomie molekularnym w oparciu o wielowymiarowe dane proteomiczne i metabolomiczne. Zastosowanie technik wielowymiarowej eksploracji danych w medycynie personalizowanej. Tworzenie skryptów w Python. Łączenie dostępnych narzędzi (R, Python, KNIME).</p>	
Wykaz literatury	
<p>A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):</p> <p>A.1. wykorzystywana podczas zajęć</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skrypt do ćwiczeń laboratoryjnych przygotowywany przez pracowników Zespołu Chemometrii Środowiska <p>A.2. studiowana samodzielnie przez studenta</p> <ul style="list-style-type: none"> • J. Mazerski: Podstawy chemometrii. Gdańsk: Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej, 2000 • M. Gałęwski: Programowanie w języku R. PWN, 2016 • M. Lutz: Python. Wprowadzenie. Helion, 2002 • S. Raschka: Python. Uczenie maszynowe. Helion, 2016 	
Kierunkowe efekty uczenia się KW_03: Ma wiedzę z zakresu metod matematycznych i statystycznych pozwalającą na opis i modelowanie procesów i zjawisk biologicznych KU_03: Stosuje podstawowe metody matematyczne i statystyczne do opisu zjawisk i analizy danych; posiada umiejętność podstawowej analizy danych w profesjonalnych bazach danych wykorzystywanych w bioinformatyce	Wiedza <ol style="list-style-type: none"> 1. Student zna podstawy teoretyczne (algorytm działania) najważniejszych technik eksploracji danych wielowymiarowych. 2. Student wskaże przykłady zastosowania technik eksploracji danych wielowymiarowych w bioinformatyce. 3. Student zna biblioteki Python wykorzystywane w eksploracji danych wielowymiarowych.
	Umiejętności <ol style="list-style-type: none"> 1. Student potrafi poprawnie sformułować problem badawczy (pytanie badawcze) i dobrać do niego odpowiednią technikę eksploracji danych wielowymiarowych. 2. Student potrafi poprawnie przeprowadzić analizę struktury wewnętrznej zbioru danych wielowymiarowych w oparciu o techniki eksploracji danych przy wykorzystaniu narzędzi dostępnych dla języka Python i samodzielnie zaprogramowane skrypty oraz poprawnie zinterpretować uzyskane wyniki. 3. Student potrafi poprawnie zaprezentować (w formie pisemnego sprawozdania) przeprowadzone analizy oraz przedyskutować uzyskane wyniki.
	Kompetencje społeczne (postawy) Student określa zakres wiedzy i umiejętności w zakresie posługiwania się technikami eksploracji danych wielowymiarowych, w których chciałby się dalej rozwijać, biorąc pod uwagę plany zawodowe.
Kontakt	
tomasz.puzyn@ug.edu.pl	